

## A. TURAN OFLAZOĞLU'NUN GÖZÜYLE YUNUS EMRE

Mustafa Özçelik

- Yunus Emre, M. Fuat Köprülü'nün *Türk Edebiyatı'nda İlk Mutasavvıflar* eserinden sonra ilim ve sanat çevrelerinin gündemine giren bir isim oldu. *Divan*'ı yeni harflerle basıldı. Şiiri, tasavvufi anlayışı ve çağındaki misyonu üzerine Rıza Tevfik'ten Abdülbaki Gölpınarlı'ya, Necip Fazıl'dan Sabahattin Eyüpoğlu'na, Sezai Karakoç'tan A. Yaşar Ocak'a kadar pek çok ilim, fikir ve sanat insanı tarafından kitaplar yazıldı. Bütün bunlar, onun daha geniş bir çerçevede ele alınıp incelenmesi, daha geniş bir kitle tarafından tanınması gibi sonuçlar doğurdu.

Yunus Emre'ye ilgi duyan isimlerden biri de yazdığı tiyatro eserleriyle "*Bizim Shakespeare'miz*" olarak tanınan şair, yazar, felsefeci, çevirmen A. Turan Oflazoğlu oldu. Onun Yunus Emre hakkında müstakil bir kitabı yoktur ama muhtelif dergilerde yazdığı Yunus Emre konulu denemeleri bulunmaktadır. Yine üç tiyatro eserinde Yunus Emre'ye atıflar yer almaktadır. Bunlara ona ithafen yazdığı şiirleri de ekleyebiliriz. Bunlar, ilk bakışta onun Yunus Emre ilgisini kapsamlı bir şekilde anlatacak metinler olarak görülmeyebilir. Ne var ki hepsi de Yunus Emre'ye dair derinlikli ve özgün bir bakışı yansıtmaktadır. Yine yazarın Yunus'u kendi sanatında da bir kaynak isim olarak görmesi bunları değerli/önemli hâle getirmektedir. Zira yazar, hem oyunlarında hem de diğer yazılarında olduğu gibi Yunus Emre yazılarında da olaydan çok ele aldığı şahsiyetin kişilik ve iç dünyasına dair çözümlenmeler yapmaya çalışmaktadır. Bu da esas olarak iç dünyası ile ele alınması gereken Yunus Emre'nin böyle bir bakış açısıyla ele alınmasının ne kadar doğru bir yaklaşım olduğunu göstermektedir.

### **Yunus Emre İçin Neler Yazdı?**

Turan Oflazoğlu'nun Yunus Emre'ye dair hangi tespitleri yaptığına geçmeden önce ona dair hangi metinleri yazdığına bakmakta fayda

vardır. Oflazoğlu'nun tespit edebildiğimiz kadarıyla doğrudan Yunus Emre'yi konu alan beş yazısı bulunmaktadır. Bunlar, "Yunus ve Ölümsüzlük Tutkusu" (Oflazoğlu, 480: 1991), "Yunus Şiiri" (Oflazoğlu, 1991: 432) "Menkıbelerde Yunus" (Oflazoğlu, 1993: 493), "Kaynak Yunus" (Oflazoğlu, 1995: 545-550), Nerede yayımlandığını tespit edemediğimiz "Âlemlere Destan" (Oflazoğlu, 2001: 30-31) yazılarıdır. Bütün bunlar, *Mutlak Avcıları* adını verdiği kitabında yer almaktadır. Bu kitapta ayrıca "Simgesel Yaşam" (Oflazoğlu 2001: 8-9), "Ferhat ile Şirin ya da Sevgi ile Toplumculuk" (Oflazoğlu, 2001: 126-130), "Kendine Dön" (Oflazoğlu, 2001: 246) başlıklı yazılarında ve yine aynı kitaba alınan "Tanıklık" (Oflazoğlu, 2001: 253), "Dergâh Dergisinin Sorularına Cevaplar", (Oflazoğlu, 2001: 275) söyleşilerinde de Yunus'a atıfta bulunmaktadır. Tespit ettiğimiz bir başka yazısı ise bir sempozyumda tebliğ olarak sunduğu "Çağdaşımız Yunus Emre" yazısıdır. (Oflazoğlu, 1995: 65) Oflazoğlu'nun Yunus'a dair atıflarına "Genç Osman" (Oflazoğlu, Ankara 1994) ve "Deli İbrahim" (Oflazoğlu, İstanbul 2002), "Şenlik" (Oflazoğlu, Ekim 1990) ve "Bale" (Oflazoğlu, Ankara 2004) adlı oyunlarında da rastlanır. Yine Yunus'a dair yazdığı altı tane de dördlüğü bulunmaktadır (Oflazoğlu, İstanbul 2004).

### **Oflazoğlu'nun Yunus'u**

Oflazoğlu, denemelerinde Yunus'u şiiri, şairlik tutumu, sosyal misyonu, Osmanlı döneminde Yunus'a bakış, günümüzde ondan yararlanma konuları çerçevesinde ele almaktadır. Bir önemli değerlendirmesi ise menkıbelere getirdiği özgün yorumlardır. Kendisi de şiirler yazan Oflazoğlu, söze Yunus'u her şeyden önce şair kimliği ile ele alarak onun Türk şiirindeki müstesna yerini belirtmekle başlar. Ona göre "Yeryüzüne bu Türkmen kocasından daha büyük bir şair gelmemiştir." (Oflazoğlu, 2001: 275) Benzer bir tespiti de "Menkıbelerde Yunus" yazısında yapar. Onun Türk şiirindeki yerini "Türk dilinin ilk büyük ozanı; daha önce onun çapında bir Türk ozanı tanımıyoruz." (Oflazoğlu, 2001: 41) şeklinde açıklar. Yunus'u büyük şair yapan özelliği ise "Türkçe'yi işleye işleye geliştirmesi, böylece hem dile aşama yaptırması hem kendine; Türkçe'yi mermer gibi yontarak anıtsal mısralar kurması" olarak görür. Yunus'u dil ve coğrafya bakımından "Türkçe'nin ve Anadolu'nun sesi" olarak değerlendirir. (Oflazoğlu, 2001: 41)

Oflazoğlu için Yunus, her şeyden önce Türkçe'nin bir şairi olarak değerlidir. Bu yüzden "onun ete kemiğe bürünüp bir Türk olarak yeryüzünü onurlandırması, ruh serüvenini Türkçe anlatarak dilimizi büyük şiir dili yapması, biz Türkler için elbette ayrıcalıktır." (Oflazoğlu, 2001: 31) Yine Yunus'un şiirde çok iyi bir başlangıç yaparak Türk şiirinin kurucu ve kaynak şairi olduğunu belirtip Türk şiirinin gelişmesinde başka kaynağa ihtiyaç bulunmadığını "Yunus, Türkçeyi daha on üçüncü yüzyıl sonunda, Osmanlı'nın dünya sahnesine çıktığı bir sırada, büyük bir şiir dili yapmıştı. Türklerin hiçbir yabancı şiire özenmeleri gerekmiyordu, çünkü Yunus bütün dillerdeki şiir doruklarıyla rahatça boy ölçüşecek bir doruktu." (Oflazoğlu, 34: 2001) şeklinde açıklar. Başka bir yazısında ise içindeki balçığı som altına çeviren bir "söz simyacı" olarak ele alır. (Oflazoğlu, 2001: 6) Ona göre

“Bir çeşit simya olan şiir, gündelik yaşayışın düşük madeninden sonrasızlık altını-  
nı elde etme çabasıdır.” (Oflozoğlu, 2001: 8) Buna göre Yunus “Kaba gerçekliği  
simgeleştirerek onu tek yöne ışık salan bir ışıldak olmaktan çıkartıp her yana ışık  
salan deniz fenerine” dönüştürmüştür. (Oflozoğlu, 2001: 79) Bunu yaparken de  
simgeleştirdiği nesneye kendinden de bir şeyler katarak eseriyle bütünleşmiş,  
bu da eserine samimiyet, inanırlık ve güvenirlilik katmıştır.

Yunus’un şair olarak bir başka özel tarafını da “Varlığın bütün derinliklerine in-  
miş, doruklarına çıkmış, insan ruhunun türlü hâllerini dolu dolu yaşamış, insan  
sesinin çeşitli perdelerini ustalıklı kullanmış, insanı bütün yönleriyle temsil eden  
eşsiz bir kişi, büyük bir bilge, insanı Tanrı’ya yaklaştırarak ona yönelten ve böylece  
varlığın sınırlarını aşmaya çağıran bir ‘Mutlak avcısı’ olarak” değerlendirir. Yine  
onu “Ulu bir ozan, en ulusal, aynı zamanda en evrensel insanımız” (Oflozoğlu,  
36: 2001) şeklinde ele alır. Yunus’u evrensel kılan hikâyesini ise “Senin, benim,  
onun, hepimizin hikâyesi, insanlık serüveni olması” bakımından önemli görür.  
(Oflozoğlu, 2001: 37) Ona göre “Yunus Emre tikelden çıkararak evrensel olanı tem-  
sil eder.” (Oflozoğlu, 2001: 95)

### Tiyatro Eserlerinde Yunus

Oflozoğlu dört oyununda Yunus’a atıflar yapar. İlki “Genç Osman” adlı eseri-  
dir. Manzum bölümde Yunus’un “Kasdım budur şehre varam” mısrasını kendi  
söyleyeceklerine başlangıç yaptıktan sonra Genç Osman’ın dilinden “Acep şu  
yerde var m’ola/ Şöyle garip bencileyin” mısraını, köylülerin ağzından ise “Bağrı  
başlı gözü yaşlı/Şöyle garip bencileyin” mısralarını söyler. Burada kayda değer  
olan devleti yönetenlerle yönetilenleri Yunus’ta buluşturması, onu birleştirici  
bir değer olarak görmesidir. Yunus, şiirleriyle gerçekten her kesim insanı bir-  
leştirmeyi başardığını düşündüğümüzde yazarın Yunus’u bu manada gerçek-  
çi bir değerlendirmeye tabi tuttuğu görülür. Bu oyunda yine Yunus’un şiir di-  
linin Türkçe için çok önemli bir merhale olduğunu söyleyerek onun şiir dilini  
ve şiirimize kattığı zenginliği dile getirir. (Oflozoğlu, 1994: 12)

“Deli İbrahim” oyununda ise Yunus’un şiirini, oyunun dramatik unsurlarının  
inşasında kullanır. “Dirildik pınar olduk irkildik ırmak olduk/Aktık denize dolduk  
taştık elhamdülillah” mısralarını kendi sözlerine ilham kaynağı olarak ele alır.  
(Oflozoğlu, 2002: 53)

Yunus’un Osmanlı’da nasıl algılandığı anlamında en geniş anlatımın yer aldığı  
eseri ise “Kanuni Süleyman” oyunudur. Bu eserin ikinci perdesi, Süleyman ile  
Ebussuud arasında Yunus Emre’nin şiirlerinin dinî hükümler açısından duru-  
muyla ilgili bir tartışma ile başlar. Yunus Emre’nin şathiye tarzındaki şiirleri-  
nin dine uygun olup olmadığını, yasaklanması gerektiğini iddia eden düşün-  
cenin irdelendiği sahnede, bu anlayışın tenkidi yapılır. “(Oflozoğlu, 1997: 71)

Bu konu yazarın Osmanlı’da Yunus tartışmasına nasıl baktığı konusunda  
önem taşıdığı için eserdeki bu bölüm üzerinde biraz daha durmak gerekiyor.  
Eserin başında Süleyman, Ebussuud’a Yunus’un “Bir hastaya vardın ise/Bir

*İçim su verdin ise/Yarın anda karşı gele/Hak şarabın içmiş gibi*” dörtlüğünü ve “Benim bir karıncaya ulu nazarım vardır.” mısraını okuyarak “Bunlar yasaklanır mı hocam?” diye sorar. Ardından da “En küçük şeyi en büyük bakışla kavramak/ Yalnızca Yunus’la eğitilebilir bizim halk/ Hatta bütün insanlık bile” (Oflazoğlu, 1997: 69) sözüyle Yunus’un eğitimci şahsiyetine dikkat çekilir. Daha sonra yasaklamaya konu olan “Cennet cennet dedikleri/Birkaç köşkle birkaç huri/İste-yene ver onları/Bana seni gerek seni” şiiri ele alınır. Bunu neden yasakladığını sorar. Ebussud şöyle cevap verir: “Bu günlerde salgın hâlinde Hallac-ı Mansur’a özenmeye başladı herkes/ Biraz kendinden geçen Ene’l Hak diyerek Tanrılık davası güder oldu. Bu kadar Tanrı ile nasıl baş ederiz padişahım?” Padişah da bu söze “Yunus’un bunda günahı ne?” diye itiraz eder. Ebussud da bu itirazı “Bizim Ene’l Hakçılar bayrak gibi kullanıyor onun mısralarını, Cennet Cehennem yok diyorlar. Tanrı bize yeter” diyorlar.” şeklinde cevaplandırır. Bu defa padişah “Tanrı elbet yeter bize/Yoksa yetmez mi Şeyhülislam Efendi?” diye sorar. Ebussud da “Size yeter elbette ama” deyince padişah bu defa “Size yetmez mi?” deyince Ebussud “Padişahım tam uyanmamış aydınlar hele bunların güdümüne kolayca girebilecek bilgisizler topluluğuna cennet cehennem yok dediniz mi bir daha zapt edemezsiniz onları içinden cehennem korkusunu atan insan her türlü kötülüğü rahatça işleyebilir.” cevabını verir. Bu açıklama Süleyman’ı tatmin eder. (Oflazoğlu, 1997: 70) Fakat şunu sormadan da geri durmaz: “İşinize karışmak gibi olmasın Şeyhülislam Efendi ama Tanrı sevgisini bundan daha güçlü dile getirecek şair var mı ülkemizde?” Ebussud, bu soru üzerine “hatta bütün dünyada” şeklinde bir cevap verir.

Durum gerçekten böyledir ya da değildir ama bu diyalog, Yunus’un hem padişah hem de şeyhülislam tarafından büyük bir şair ve Türk kimliğinin yapıcı unsurlarından biri olarak görüldüğünü gösterir. Bu sebeple yazar, Ebussud’u olumsuz bir karakter olarak görmez. Ona sanatın dolayısıyla Yunus’un değerini teslim ettirir. “Bahsi geçen şiirin yasaklanmasını ise dinin ve toplumun iç gerçeklikleri bağlamında temellendirilir.” (Coşkun, 2011: 453) Her üç oyunun da dramatik unsurlar taşıdığı dikkate alındığında kahramanların iç çatışmalarını yaşadıkları trajediyi anlatırken benzer hâlleri yaşayan Yunus, bu hâllerin anlatımında yazar için bir imkâna dönüşür.

Mevlâna’nın Konya Kuyumcular Çarşısı’nda semaya durmasını konu aldığı “Çağrı” (Bale) adlı oyununda da Yunus’a atıf yapar ve onun “Canlar canını buldum bu canım yağma olsun/ Kârdan ziyandan geçtim dükkânım yağma olsun” mısralarını epigraf olarak kullanarak Mevlâna’yı Yunus’la birleştirir (Oflazoğlu, 1990: 577, Coşkun, 2011: 577). Yazarın burada dikkat çektiği husus, her iki ismin de ortak özelliği olan maddeye, dünyaya esir olmayarak sonsuzluğa yükselme hâlleridir.

“Yine Bir Gülnihal” oyununda ise Dede Efendi’ye “Olgunluk nerde, fakir nerde! Yunus gibi/Kırk gün kazanda kaynatılsam, korkarım/Çiğ kalır bu fakir yine de” sözlerini söyleterek Yunus’un “kazanda kaynatılması” menkıbesine telmihte

bulunarak “*Yenikapı Mevlevihânesinde Dede Efendi’nin tasavvufun gerektirdiği benlikten vazgeçme terbiyesi ile sarayın kendisine sunduğu dünya (imkân) arasındaki açmazı dile getirir.*” (Coşkun, 2011: 464) Bu iki eserdeki bu atıflar Yunus’un tasavvuf anlayışına bir bakış olarak da okunabilir.

### Menkıbelerde Yunus

Oflazoğlu’nun Yunus’la ilgili yazılarından en ilginç olanlarından biri Yunus menkıbelerini yorumladığı “*Menkıbelerde Yunus*” yazısıdır. Yazar, Yunus’a dair tarihî malumatın olmamasına hayıflanmaz. Bu anlamda menkıbelerin bize daha doğru bir portre sunduğunu söyler. Ona göre “*Nesnel kuru bilgilere zamanla alışılır, bu yüzden etkileri azalır. (...) Bu tür menkıbeler ise büyük ölçüde arketipal oldukları, yani gerçek bir kişiye evrensel örnekler göre biçim verdikleri için, sürekli yorumlanarak yeni anlamların doğmasına yol açarlar. İlgili kişiyi toplumda derin izler bırakan kahramanı, adeta hep yeniden yaratırlar, bunun için de her zaman taptazedirler, nesnel bilgiler gibi zamanla bayatlamazlar.*” (Oflazoğlu, 2011: 37)

Yazar bunları söyledikten sonra menkıbelere oldukça ilginç yorumlar getirir. Ona göre Yunus’un önce buğday demesi insanın karnının doyması, yani yaşamasının gerekliliğinin vurgulanmasıdır. Bu dünyanın hakkının verilmesinin kaçınılmaz olduğudur. Çünkü “*himmitle ulaşılan bütün yüce değerlerin taşıyıcısı biyolojik varlığımızdır.*” (Oflazoğlu, 2011: 37) Diğer yandan ise buğdayı aldıktan sonra himmeti istemesi de yerine; buğdaya takılıp kalmadığını, dünyaya saplanmadığını, maddeyi aşmaya hazır olduğunu göstermektedir. Hacı Bektaş’ın onu Tapduk’a göndermesi ise Yunus’a yol gösterecek, onun ruhuna biçim verecek kişinin Tapduk olduğunu sezmesinden dolayıdır. (Oflazoğlu, 2011: 36)

“*Kazan*” menkıbesini ise “*dünyaya tutsak olmamak, sonsuza açılırken sonludan vazgeçmek, insandan koparak üst insana yükselmek*” olarak yorumlar. (Oflazoğlu, 2011: 38) Buna göre Yunus, dünyadan kopmadan dünyayı aşabilmeyi ve onu zenginleştirmeyi başarmış bir insandır.

“*Molla Kasım*” menkıbesini ise “*yarınları düşünerek eserini sonsuzluğa hazırlayan ve onun için kendini denetleyen örnek bir sanatçı*” hâlini anlatan bir menkıbe olarak görür. (Oflazoğlu, 2011: 38) Buna göre Molla Kasım Yunus’un iç benidir. Kendi kendini eleştirerek daha mükemmele ulaşma kaygısındadır.

“*Odun*” menkıbesi ise “*şiiirin her şeyden önce uygun sözleri yan yana getirme sanatı*” olduğunu anlatmaktadır. Yunus’un evlendikten sonra şeyhin kızına dokunmaması da “*Yaratıcı gücün rastgele harcanmaması, ancak içerde yeterine biriktikten sonra, seçilen yolda kullanılması, kavuşmayı erteleyerek benliğin eğitilmesi, arzuyu dizginleyerek ruhsal gücün büyütülmesi*” şeklinde anlaşılmalıdır. (Oflazoğlu, 2011: 39)

“*Mağara*” menkıbesi ise tasavvufi bir perspektifle ele alınır. Bu menkıbede “*Yunus’un kendini kendinde görememesi yüzünden başkalarının Yunus’a aynalık*

*etmesi*” söz konusudur. (Oflazoğlu, 2011: 41) Çünkü kendini seyreden yol almaz. Başkalarının ona ayna tutması gerekir. Yunus, işte bu aynaya bakarak kendi hâlini görme imkânı bulmuştur.

Yunus'un *Mesnevi*'nin uzun yazıldığına dair sözlerinin bulunduğu menkıbe de genel kabullerin aksine olumlu olarak yorumlanır. Ona göre “*Yunus'un “Ben olsaydım ‘ete kemiğe büründüm/Yunus diye göründüm’ derdim”* sözü “*Türk halkının Mevlâna'nın da büyüklüğünü kabul etmesi ama tercihinin dili, kısa anlatımı dolayla Yunusu tercih etmesi*” şeklinde anlaşılmalıdır. (Oflazoğlu, 2011: 41-42)

### **Osmanlı ve Yunus**

Oflazoğlu, “*Kaynak Yunus*” yazısı ise Yunus-Osmanlı bağlamında bir değerlendirmeyi içerir. Yazar, Yunus'u her anlamda “*büyük bir kaynak*” olarak görür. Ne var ki “*Osmanlı, bu zengin kaynağa dönüp bakmaz. Anadolu'nun halk ozanlarında devam eden Yunus şiiri İstanbul'a da gelmek isteyince Şeyhülislam Ebussuud efendinin fetvasıyla başkente, dolayısıyla ülkenin aydınlar topluluğuna girmesi yasaklanır.*” Bu fetva ile “*İslam'a en çok hizmet edenlerden biri olan Yunus, İslam adına mahkûm edilmiştir.*” (Oflazoğlu, 2011: 33) Görüldüğü gibi yazar “*Süleyman*” oyununda Şeyhülislamın yasağını “*dinin ve toplumun iç gerçeklikleri bağlamında temellendirirken bu yazıda o fetvaya ciddi eleştiriler getirmektedir.*” (Coşkun, 2011: 453) Bu farklılığı bir çelişki olarak görmekten öte bu yasağın haklı sebepleri olsa bile sonuçları itibarıyla olumsuz bir özelliğe kapı aralamasıyla ilgili olarak görmek gerekir. Çünkü Osmanlı şairleri, bu fetvadan sonra Yunus'tan uzaklaşarak yabancı bir kaynağı, Fars şiirini benimsemişler, o şiirin ustaları gibi hem de onları bize pek külfetli gelen, dilimizle bağdaşmayan terkipleriyle yazmaya yönelmişler, Türkçeyi de tanınmaz hâle getirmişlerdir. Oysa “*Yunus Türkçeyi daha on üçüncü asırda büyük bir şiir dili yapmıştır. Türklerin hiçbir yabancı şair özenmemeleri gerekmiyordu. Çünkü Yunus bütün dillerdeki şiir doruklarıyla rahatça boy ölçüyecek bir doruktu. Ama divan şairleri bunun farkına varamadılar. Osmanlının kendini Yunus'a kapatması, onu yol sayması Osmanlının en zararlı yanlışlarından biri olmuştur.*” (Oflazoğlu, 2011: 34)

### **Yunus Dörtlükleri**

Oflazoğlu, sanata bakış anlamında Yunus'u kendi düşüncelerine çok yakın bularak onu içselleştirmiş bir isim olarak da karşımıza çıkar. Bunun bir sonucu olarak Yunus'a dair onun varlık anlayışını yansıtan dörtlükler de yazar. Şairin bu anlamda altı dörtlüğü bulunmaktadır. Bunlardan dördü “*Yunus*” başlığı altında *Türk Dili Dergisi Yunus Özel Sayısı*'nda yayımlanır. (Oflazoğlu, 1991: 418) Beşincisi *Mutlak Avcıları* kitabındaki “*Âlemlere Destan*” (Oflazoğlu, 2001: 31) yazısının sonunda, beşincisi de “*Dörtlükler*” kitabında yer alır. (Oflazoğlu, 2004: 46)

Bu dörtlükleri de temayı anlatış biçimlerinden hareketle yazarın Yunus yorumları olarak okumak mümkündür. Buna göre “*Bu dünyaya bir gelen ama tam gelendir Yunus/Sevince tam seven bilince tam bilendir Yunus/Karşıt duyuların*



*ateşinde tam piştiğinden/Nice sonra gülen biri var ki tam gülendir Yunus.*” söyleyişinde Yunus’un tekâmül hikâyesine “Bozkırın kışında titredi yazında kavruldu/Yazgı rüzgârlarıyla ordun oraya savruldu/Hiç kimsenin korkmadığı kadar korktu ölümden/Ölümün gülümseyen yüzünü buldu duruldu” dörtlüğünden onda en çok üzerinde durulan temalardan birinin ölüm olduğu, “O şimdi bütün canların aklı yüreğiymiş/Cihan cehennemini cennet yapan söz eriydi/Öyle derinlere daldı doruklara çıktı ki/İnsanla Tanrı’nın bir yeni buluşma yeriymiş” mısralarında onun vahdetivücut anlayışına, “Düşük madenden altına varanın sesidir o/İçinde Tanrı’yı barındıran sesidir o/Yunus şiirlerini hangi dilde söylediye/Diller dilidir bütün dillerin ecesidir o” dörtlüğünde de şairlik gücüne ve evrensel diline atıflar yapar. (Ofazoğlu, 1998: 98)

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz: Cumhuriyet döneminin en önemli oyun yazarlarından olan A. Turan Ofazoğlu, hem geleneksel olanı hem evrensel olanı insan merkezli anlatımında birleştirmiş, tarihî olayların ve tarihî şahsiyetlerin dramatik çatışmalarını esas alan anlatımıyla Yunus Emre’ye de eğilmiştir. Onun Yunus’ta bulduğu ise dar benliğinden sıyrılarak sonsuzluğa kanat çırpması, bunu da Türkçe ile yapması, bilgeliği, söze verdiği önem, evrensel duyuşu ve söyleyişi yazarın en çok önemseydiği konulardır. Bütün bunlar Yunus’a dair derinlikli bir bakışın ifadesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bakımdan Yunus’un anlaşılmasında ufuk açıcı metinler olarak görülmelidir.

### Kaynaklar

- Coşkun Sezai, *Bir Mutlak Avcısı: A. Turan Ofazoğlu*, Kitabevi Yayınları, İstanbul 2011.
- Gözaydın, Nevzat, “Atatürk Dönemi ile İlgili Almanya Dış İşleri Arşivindeki Belgeler-VII”, *Türk Dili*, S 599, s. 575-586.
- Karaağaç, Günay, *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2013.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Mutlak Avcıları*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2001.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Deli İbrahim*, İz Yayınları, İstanbul 2002.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Genç Osman*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1994.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Kanuni Süleyman: Hem Kanuni Hem Muhteşem*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1977.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Yine Bir Gülnihal: Dede Efendi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1997.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Dörtlükler*, İz Yayınları, İstanbul 2004.
- Ofazoğlu, A. Turan, *Çağdaşımız Yunus Emre: Uluslararası Yunus Emre Bildirileri*, Ankara 1995.
- Ofazoğlu, A. Turan, “Yunus ve Ölümsüzlük Türküsü”, *Türk Dili Dergisi Yunus Emre Özel Sayısı*, S 480, s. 418-431.
- Saraç, Hüseyin, Ofazoğlu, A. Turan, *Sahne Şairi: Bizim Shakespearemiz*, YVG Akademi Yayınları, İstanbul 2010.